

POÈMES DE JOUMANA HADDAD
TRADUITS DU FRANÇAIS VERS LE ROUMAIN
PAR MUGURĂȘ CONSTANTINESCU

Joumana Haddad est née à Beyrouth en 1970, elle est poète, traductrice et journaliste, a fait des études de médecine et de traductologie, est responsable des pages culturelles du quotidien libanais *An Nahar*, fondatrice et directrice du magazine *Jasad* (Corps). Elle est aussi la coordinatrice de l'International Prize for Arab Fiction. Journaliste et traductrice polyglotte, elle a interviewé de grands écrivains comme Umberto Eco, Wole Soyinka, Paul Auster, José Saramago et Mario Vargas Llosa, pour son livre *En compagnie des voleurs de feu*. Elle parle sept langues et traduit de l'arabe notamment vers l'italien, l'espagnol et le français, avec plaisir et talent.

Elle a publié plusieurs ouvrages de traduction, dont une anthologie de la poésie libanaise moderne en espagnol, parue en Espagne comme dans divers pays d'Amérique latine, ainsi qu'une anthologie de 150 poètes s'étant suicidés au XXe siècle.

Jumana Haddad prépare un doctorat, sa thèse portant sur la traduction poétique et a comme projet la traduction de l'œuvre de Sade en arabe.

Poétesse, elle a publié plusieurs recueils qui l'ont rendue célèbre partout dans le monde arabe et dont certains ont été traduits dans les principales langues européennes. On retient parmi ses titres *Le temps d'un rêve*, 1995 ; *Invitation à un dîner secret*, 1998 ; *Le retour de Lilith*, 2004, *Miroirs des passantes dans le songe* (2010). Elle a reçu en 2006 le prix du Journalisme arabe et, en 2009, le prix international Nord-Sud de la Fondation italienne Pescarabruzzo dans la catégorie poésie. La Fondation canadienne Metropolis Bleu lui a attribué le Prix littéraire arabe Al Majidi Ibn Dhaher en 2010.

Elle s'est fait remarquer comme « une voix unique dans la poésie arabe d'aujourd'hui », comme l'affirme Tahar Ben Jelloun, d'une force exceptionnelle, à la limite de la provocation. Insoumise, rebelle, en colère contre les préjugés occidentaux sur la femme arabe, elle a écrit également un essai éloquent pour ses idées sur la femme arabe *J'ai tué Schéhérazade, confession d'une femme arabe en colère* (2010).

Par sa voix intense et sensuelle Jumana Haddad renoue avec la tradition érotique des *Mille et une nuits* et de l'ancienne littérature arabe.

LORSQUE JE DEVINS FRUIT

Fille et garçon je fus conçue sous l'ombre de la lune
Mais Adam fut sacrifié à ma naissance,
Immolé aux vendeurs de la nuit.
Et pour combler le vide de mon autre essence

Ma mère me baigna dans les eaux du mystère,
me plaça sur le bord de chaque montagne
et me livra au grondement des questions.
Elle me voua à l'Eve des vertiges
Et me pétrit de lumière et de ténèbres
Pour que je devienne femme centre et femme lance
Transpercée et glorieuse
Ange des plaisirs qui n'ont pas de nom.
Etrangère je grandis et personne ne moissonna mon blé.
Je dessinai ma vie sur une feuille blanche,
Pomme qu'aucun arbre n'enfanta,
Puis je l'ai fendue et j'en suis sortie
En partie vêtue de rouge et en partie de blanc.
Je ne fus pas seulement dans le temps ou en dehors de lui
Car j'ai mûri dans les deux forêts
Et je me souvins avant de naître
Que je suis une multitude de corps
Que j'ai longtemps dormi
Que j'ai longtemps vécu
Et lorsque je devins fruit
Je sus ce qui m'attendait.
J'ai prié les sorciers de prendre soin de moi
Alors ils m'emmenèrent.
J'étais
Mon rire
Doux
Ma nudité
Bleue
Et mon péché
Timide.
Je volais sur une plume d'oiseau
et devenais oreiller à l'heure du délire.
Ils couvrirent mon corps d'amulettes
Et enduisirent mon coeur du miel de la folie.
Ils gardèrent mes trésors et les voleurs de mes trésors

CÎND AM DEVENIT FRUCT

Fată și băiat am fost făcută sub umbra lunii
Dar Adam a fost sacrificat la nașterea mea,
Jertfit vânzătorilor nopții.
Ca să umple golul celeilalte esențe ale mele
Mama m-a scăldat în ape de mister,
m-a așezat pe margine de munte
și m-a lăsat pradă vuietului întrebărilor
M-a dat Evei stăpînă a vîrtejurilor
și m-a plămădit din lumină și întuneric
Ca să devin femeie centru și femeie lance
Srăpunsă și glorioasă
Înger al plăcerilor care nu au nume
Străină am crescut și nimeni nu mi-a secerat grîul
Mi-am desenat viața pe o foaie albă,
Măr al niciunui copac
L-am despicat și am ieșit din el
Îmbrăcată jumătate în roșu și jumătate în alb
Am fost nu doar în timp ci și în afara lui
M-am pîrguit în cele două păduri
Și mi-am amintit înainte de a mă naște
Că sînt o multitudine de trupuri
Că am dormit îndelung
Că am trăit îndelung
Și cînd am devenit fruct
Am știut ce mă aștepta.
I-am rugat pe vrăjitori să aibă grijă de mine
Și atunci m-au luat cu ei.
Eram
Rîsul meu
Dulce
Goliciunea mea
Albastră
Și păcatul meu
Timid.
Zburam pe o pană de pasăre
Și deveneam pernă la ora delirului.
Mi-au acoperit trupul cu amultete
Și mi-au uns inima cu mierea nebuniei.
mi-au păzit comorile și pe hoții comorilor mele

M'apportèrent des silences et des histoires
Et me préparèrent pour vivre sans racines.
Et depuis ce temps-là je m'en vais.
Je me réincarne dans le nuage de chaque nuit et je voyage.
Je suis la seule à me dire adieu
Et la seule à m'accueillir.
En amour je ne jette l'ancre dans aucun port.
La nuit j'abandonne la plupart de moi-même
Puis je me retrouve et m'étreins passionnément au retour.
Jumelle du flux et du reflux
De la vague et du sable du bord
De l'abstinence de la lune et de ses vices
De l'amour
Et de la mort de l'amour.
Le jour
Mon rire appartient aux autres et mon dîner secret m'appartient.
Dans la maison de mon corps prennent refuge mes états chaque
soir,
Et chaque matin on me réveille de mon absence.
Ceux qui comprennent mon rythme me connaissent,
Me suivent mais ne me rejoignent pas.

Mi-au adus tăceri și povești
Și m-au pregătit să trăiesc fără rădăcini.
Și din vremurile acelea eu mă duc
Mă reîncarnez în norul fiecărei clipe și călătoresc
Sînt singura care îmi spune rămas bun
Și singura care mă întîmpin.
Dorința îmi este calea și furtuna busolă
În dragoste nu arunc ancora în niciun port
Noaptea părăsesc o mare parte din mine
Apoi mă regăsesc și mă îmbrățișez pătimaș la întoarcere.
Geamănă a fluxului și refluxului
A valului și a nisipului de pe țărm
A abstenenței lunii și a viciilor ei
A dragostei
Și a morții dragostei.
Ziua
Rîsul meu aparține celorlați iar cina secretă îmi aparține mie.
În casa corpului meu își găsesc adăpost frămîntările mele în
fiecare seară,
Și în fiecare dimineață sînt trezită din absența mea.
Cei care îmi înțeleg ritmul mă cunosc,
Mă urmează dar nu mi se alătură.

ARBRE BLEU

Lorsque tes yeux rencontrent ma solitude
Le silence devient pont
Et le sommeil tempête
Des portes défendues s'entrouvrent
Et l'eau apprend à souffrir.
Lorsque ma solitude rencontre tes yeux
Le désir monte et se répand
Parfois marée insolente
Vague qui court sans fin
Ou sève qui se verse goutte à goutte
Sève plus ardente qu'un tourment
Commencement qui jamais ne s'accomplit.
Lorsque tes yeux et ma solitude se rencontrent
Je me donne nue comme la pluie
Généreuse telle un sein rêvé
Tendre comme la vigne qui mûrit le soleil
Multiple je me donne
Une braise dans chaque oeil
Jusqu'à ce que naisse l'arbre de ton amour
Tellement haut et rebelle
Tellement rebelle et tellement mien
Flèche qui revient à l'arc
Racine où convergent mes nuages
Palmier bleu planté dans mes soupirs
Ciel montant que rien n'arrêtera.

COPAC ALBASTRU

Cînd ochii tăi întîlnesc singurătatea mea
Tăcerea se preface în punte
Și somnul în furtună
Uși interzise se întredeschid
Iar apa învață suferința.
Cînd singurătatea mea întîlnește ochii tăi
Dorința crește și se revarsă
Uneori marea insolentă
Val în neîncetată mișcare
Sau sevă ce picură strop cu strop
Sevă mai dogoritoare decît chinul
Început niciodată împlinit.
Cînd ochii tăi și singurătatea mea se întîlnesc
Mă dăruiesc goală precum ploaia
Darnică precum un sîn visat
Duiosă precum via coaptă la soare
Nenumărată mă dăruiesc
Cu jărat în fiecare ochi
Pînă se naște copacul dragostei tale
Atît de înalt și rebel
Atît de rebel și atît de al meu
Săgeată ce se întoarce la arc
Rădăcină la care vin norii mei
Palmier albastru răsădit în suspinele mele
Cer ce se înalță și pe care nimic nu-l oprește.

